

Kontrolní závěr z kontrolní akce

21/02

Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo obrany v rámci plnění úkolů Vojenského historického ústavu Praha

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2021 pod číslem 21/02. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Michal Šmucr.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo obrany hospodaří s majetkem a peněžními prostředky státu v rámci plnění úkolů Vojenského historického ústavu Praha účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2016 až 2020, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od ledna 2021 do července 2021.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo obrany (dále také „MO“).

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 18. října 2021,

schválilo usnesením č. 10/XVI/2021

kontrolní závěr v tomto znění:

Hospodaření MO s majetkem a peněžními prostředky státu v rámci plnění úkolů Vojenského historického ústavu Praha

1 318 mil. Kč

Celkové výdaje VHÚ¹
v letech 2016–2020
(dle čerpání rozpočtu VHÚ)

698 mil. Kč

Neinvestiční (běžné) výdaje VHÚ
v letech 2016–2020, z toho cca 65 %
tvořily platy a související výdaje

745 mil. Kč

Kontrolovaný objem
peněžních prostředků státu

620 mil. Kč

Investiční výdaje VHÚ
v letech 2016–2020, z toho cca 90 %
činily výdaje na rekonstrukci Armádního
muzea Žižkov (včetně výdajů na
projektovou dokumentaci)

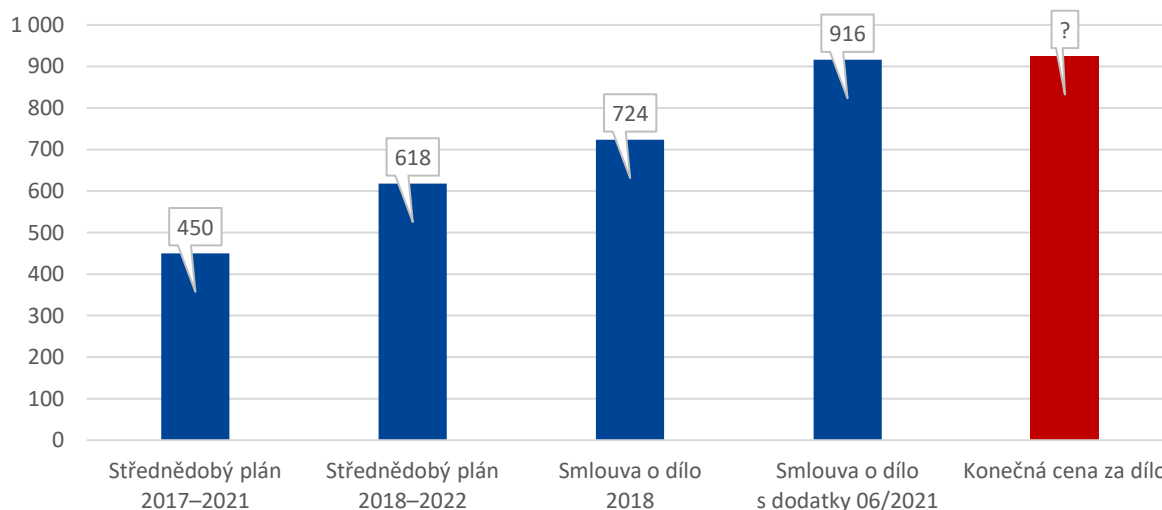
27 %

Dosavadní nárůst nákladů na rekonstrukci Armádního muzea Žižkov oproti původní hodnotě veřejné zakázky

28 mil. Kč

Minimální výše víceprací rekonstrukce Armádního muzea Žižkov způsobená nedostatky projektové dokumentace

Náklady na rekonstrukci Armádního muzea Žižkov (v mil. Kč)

Zdroj: střednědobé plány MO na období 2017–2021 a 2018–2022, smlouva o dílo se zhotovitelem stavby ze dne 17. 8. 2018 ve znění dodatku č. 3 ze dne 30. 4. 2021.

Pozn.: Náklady jsou uvedeny v cenách vč. DPH.

¹ VHÚ = Ministerstvo obrany – Vojenský historický ústav Praha (dále také „MO (VHÚ)“ nebo jen „VHÚ“).

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo obrany hospodaří s majetkem a peněžními prostředky státu v rámci plnění úkolů VHÚ účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy.

NKÚ kontrolou ověřoval zejména plánovací a řídicí činnost MO ve vztahu k VHÚ, účelnost, efektivnost a hospodárnost vybraných investičních a neinvestičních výdajů MO na zajištění činnosti VHÚ a dodržování právních předpisů při evidenci, ochraně a inventarizaci sbírky VHÚ.

MO hospodařilo s majetkem a peněžními prostředky státu v rámci plnění úkolů VHÚ ve většině případů účelně, hospodárně, efektivně a v souladu s právními předpisy. NKÚ však zjistil nedostatky v oblasti plánování výdajů a přípravy stavebních investičních akcí. Tyto nedostatky do budoucna představují riziko nevhodného a neefektivního použití peněžních prostředků státního rozpočtu.

Kontrola NKÚ zjistila nedostatky v přípravě plánovacích dokumentů MO pro stěžejní úkoly VHÚ. MO (VHÚ) v některých případech nestanovilo vhodná kritéria pro vyhodnocení stanovených cílů a vyhodnocení provádělo formálně a věcně nesprávně. MO se v souvislosti s plněním úkolů VHÚ nedaří naplňovat plánované cíle (viz část IV., body 1, 2 a 3).

NKÚ zjistil nedostatky v přípravě dvou významných stavebních investičních akcí (rekonstrukce Armádního muzea Žižkov, výstavba multifunkčních hal ve Vojenském technickém muzeu Lešany). MO neprovedlo přípravu těchto akcí tak, aby zajistilo hospodárné a efektivní použití peněžních prostředků státního rozpočtu. U dalších čtyř nestavebních investičních akcí nebyly zjištěny nedostatky (viz část IV., bod 4).

V případě výdajů na ostatní nákupy (vč. pořízení sbírkových předmětů), služby a opravy, využití nemovitého majetku a v případě kontroly evidence a inventarizace sbírky a výpůjček sbírkových předmětů NKÚ zjistil několik méně závažných nedostatků (viz část IV., body 5 až 9).

Shrnutí a vyhodnocení vychází z těchto zjištěných skutečností:

1. Střednědobé plány MO nebyly v případě akcí souvisejících s plněním úkolů VHÚ konzistentní

Střednědobé plány činnosti a rozvoje resortu MO jsou základním plánovacím dokumentem pro řízení činnosti a rozvoje resortu MO. NKÚ podrobil kontrole střednědobé plány MO na období 2016–2020, 2017–2021 a 2018–2022. Střednědobé plány MO nebyly v případě cílů stanovených v souvislosti s plněním úkolů VHÚ a akcí plánovaných pro jejich dosažení z pohledu pětiletého plánovacího období konzistentní, jejich údaje nenavazovaly ani v oblasti plánovaných výdajů, ani v oblasti předpokládaných období realizace akcí. MO se v souvislosti s plněním úkolů VHÚ nedaří naplňovat cíle stanovené ve střednědobých plánech a realizace investičních akcí není prováděna v plánovaných termínech.

2. V některých případech byla kritéria pro sledování dosažení cílů definována nevhodně

MO (VHÚ) na základě střednědobých plánů MO zpracovalo střednědobé plány své činnosti na pětiletá období, v nichž rozpracovalo cíle a stanovilo kritéria pro sledování jejich dosažení. MO (VHÚ) nedefinovalo vždy podstatu kritéria tak, aby toto kritérium mohlo být adekvátně vyhodnoceno a mělo odpovídající vypovídací schopnost ve vztahu k naplňování stanovených cílů. MO (VHÚ) rovněž nedefinovalo žádný vztah mezi jednotlivými kritérii (např. váhy jednotlivých kritérií), který by umožňoval vyhodnotit míru dosažení stanovených cílů.

3. MO (VHÚ) provádělo v některých případech vyhodnocení dosažení cílů formálně a věcně nesprávně

MO (VHÚ) provádělo vyhodnocení nastavených kritérií způsobem, který vedl ke konstatování úplného splnění cíle i v případě, že kritérium bylo podle své definice splněno pouze částečně. MO (VHÚ) ve vyhodnoceních neuvádělo číselné hodnoty dosažených parametrů, ale pouze procentní hodnocení. MO (VHÚ) například u kritéria *provedení komplexní stavební rekonstrukce Památníku odboje při VHÚ* konstatovalo jeho splnění, přestože rekonstrukce ještě nebyla dokončena.

4. MO v přípravě větších investičních akcí nevytvořilo podmínky pro hospodárné a efektivní použití peněžních prostředků státního rozpočtu

V případě investiční akce na rekonstrukci Armádního muzea Žižkov (dále také „AMŽ“) došlo k posunutí termínu zahájení a prodloužení termínu pro ukončení akce a k významnému nárůstu nákladů na akci. Požadavek na rekonstrukci AMŽ vyplynul z usnesení vlády České republiky ze dne 15. 3. 2000 č. 264, *k rehabilitaci památníků bojů za svobodu, nezávislost a demokracii*. Investiční záměr zpracovalo MO až v roce 2013, k další významné časové prodlevě došlo v rámci zadávacího řízení na výběr zhotovitele projektové dokumentace, kdy toto řízení MO zrušilo a následně v roce 2015 na základě rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále také „ÚOHS“) v něm pokračovalo. Termín ukončení realizace akce byl dále prodlužován v důsledku identifikovaných víceprací a rovněž v souvislosti s epidemií covidu-19.² V průběhu realizace stavebních prací na rekonstrukci AMŽ byly identifikovány vícepráce ve výši téměř 159 mil. Kč bez DPH (192 mil. Kč vč. DPH), což představuje dosavadní navýšení o cca 27 % z původní hodnoty zakázky. Dodatečné práce, které byly zapříčiněny nedostatky v projektové dokumentaci, které NKÚ zjistil, činily téměř 23 mil. Kč bez DPH (téměř 28 mil. Kč vč. DPH), tj. 14,5 % z celkového množství víceprací.

V případě investiční akce na výstavbu multifunkčních hal ve Vojenském technickém muzeu Lešany MO nestanovilo v rámci registrace akce v roce 2017 odpovídající předpokládané náklady na realizaci akce, které by vycházely ze zpracovaných dokumentů a refletovaly by reálnou potřebu finančních prostředků. MO následně v roce 2020 plánovanou akci ukončilo s odůvodněním, že finanční potřeba přesahovala finanční prostředky plánované na uvedenou akci.

5. Využití nemovitého majetku

NKÚ prověřoval využití nemovitého majetku MO kontrolou na místě v areálu Vojenského technického muzea Lešany (46 vybraných objektů) a Leteckého muzea Kbely (18 vybraných objektů). NKÚ zjistil, že MO (VHÚ) využívá nemovitý majetek státu k plnění jemu svěřených úkolů. Kontrolou nebyly zjištěny případy nepotřebného nebo nevyužívaného nemovitého majetku. Pořizované, resp. plánované kapacity (nové depozitáře a plánovaná výstavba multifunkčních hal ve VTM Lešany) odpovídají potřebám MO (VHÚ).

² Původní termín ukončení realizace akce do 23. 11. 2020 byl prodloužen do 20. 9. 2021. V době provádění kontroly nebyla rekonstrukce AMŽ ukončena, kontrola posuzovala stav k datu 30. 6. 2021.

6. Méně závažné nedostatky u vybraných neinvestičních výdajů na ostatní nákupy, služby a opravy

NKÚ prověřil použití peněžních prostředků u výdajů na ostatní nákupy, služby a opravy celkem v 36 případech. MO v případě tří kontrolovaných veřejných zakázek nepostupovalo při zadávání veřejných zakázek v souladu se zákonem³, když ve dvou případech neoprávněně uzavřelo smlouvu s vybraným dodavatelem v rámci vertikální spolupráce (tzv. in-house výjimka), přestože nebyly splněny všechny zákonem stanovené podmínky opravňující zadavatele k uzavření smlouvy mimo režim zákona⁴, a dále v jednom případě nedodrželo zásadu transparentnosti⁵, když nezpracovalo doklad o stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky, a nezajistilo tak přezkoumatelnost daného úkonu zadavatele.

V ostatních kontrolovaných případech postupovalo MO v souladu se zákonem při dodržení principů hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti.

7. Pořízení sbírkových předmětů VHÚ

NKÚ prověřil použití peněžních prostředků u výdajů na pořízení sbírkových předmětů celkem ve 29 případech nákupů čítajících celkem 88 sbírkových předmětů. MO (VHÚ) pořizovalo v kontrolovaném období sbírkové předměty ve vybraných případech v souladu s akvizičním plánem a v souladu s právními předpisy. Na soulad s akvizičním plánem dohlížela sbírková komise VHÚ na základě návrhů kurátorů příslušných podsbírek na nabytí věci movité. Přiměřenost kupní ceny byla určena znaleckým, resp. expertním posudkem, srovnáním s cenami obdobných předmětů z aukcí nebo vyjádřením kurátora a schválením sbírkovou komisí VHÚ.

8. Méně závažné nedostatky ve sbírkové evidenci a inventarizaci sbírkových předmětů

MO (VHÚ) v několika případech nepostupovalo při evidenci a inventarizaci sbírkových předmětů v souladu se zákonem o ochraně sbírek muzejní povahy⁶ a prováděcí vyhláškou⁷, konkrétně mj. tím, že některé sbírkové předměty vedené v systematické evidenci neuvedlo v chronologické evidenci, neprovedlo záznam do systematické evidence v zákonem stanovené lhůtě, neoznamovalo Ministerstvu kultury změny údajů ve sbírkové evidenci za účelem aktualizace zápisu sbírky v centrální evidenci sbírek bez zbytečného odkladu, záznamy o vyřazení sbírkových předmětů neobsahovaly předepsané údaje, neprovádělo každoroční inventarizace částí sbírky tak, aby sbírka byla inventarizována v úplnosti nejpozději v průběhu 10 let.

9. Výpůjčky sbírkových předmětů

MO (VHÚ) v případě několika výpůjček nedodrželo zákon o majetku státu⁸ tím, že dočasně přenechalo sbírkové předměty jiným právnickým osobám bez písemně uzavřené smlouvy o výpůjčce, resp. dodatku ke smlouvě o výpůjčce. Tato skutečnost byla zapříčiněna uzavřením dodatku ke smlouvě o výpůjčce nebo uzavřením smlouvy o výpůjčce s časovou prodlevou.

³ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, resp. zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

⁴ Dle ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb.

⁵ Dle ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb.

⁶ Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů.

⁷ Vyhláška č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů.

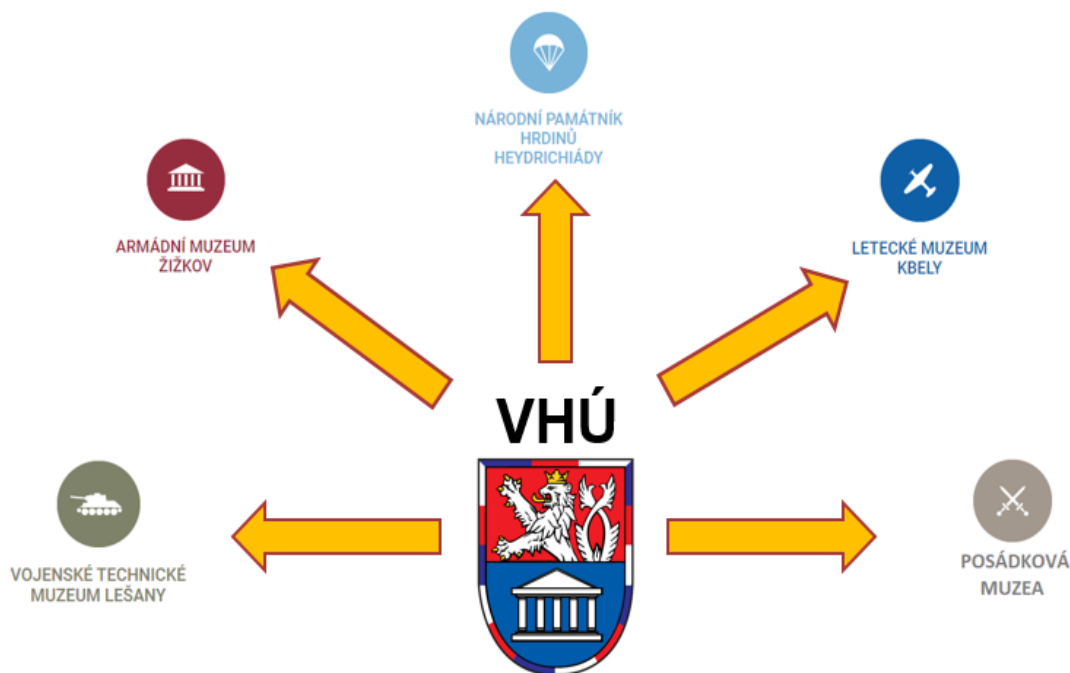
⁸ Ustanovení § 17 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

II. Informace o kontrolované oblasti

Ministerstvo obrany je ústředním orgánem státní správy pro zabezpečování obrany České republiky, řízení Armády České republiky a správu vojenských újezdů. MO je organizační složkou státu a účetní jednotkou. MO je správcem rozpočtové kapitoly odpovědným za hospodaření s prostředky státního rozpočtu a jinými peněžními prostředky státu ve své kapitole.

Vojenský historický ústav Praha je muzejní, vědeckovýzkumné a knihovní zařízení MO. VHÚ je organizačním útvarem MO, není samostatnou účetní jednotkou. Jeho posláním je soustavně a cílevědomě shromažďovat písemné a hmotné památky především k dějinám českého i československého vojenství a armády, odborně o tyto fondy a sbírky pečovat, vědecky je zkoumat, zpracovávat a zpřístupňovat je veřejnosti. Výsledky této práce prezentuje VHÚ především v muzejní a výstavní činnosti, dále v knihovnických službách, v knižních a časopiseckých publikacích, na vědeckých konferencích a seminářích, v historickém servisu vojenským útvarům, ústavům a zařízením a ve službách veřejnosti. Nejdůležitější součástí VHÚ jsou muzea a výstavní prostory, konkrétně Armádní muzeum Žižkov, Letecké muzeum Kbely (dále také „LM Kbely“), Vojenské technické muzeum Lešany (dále také „VTM Lešany“) a další externí výstavní prostory. Vědeckovýzkumná činnost VHÚ je prioritně zaměřena na zkoumání a dokumentaci historie českého a československého vojenství včetně problematiky 1., 2. a 3. odboje.

Obrázek č. 1: Přehled hlavních objektů expozic VHÚ

Zdroj: www.vhu.cz, vlastní zpracování.

Přehled návštěvnosti hlavních objektů muzeí a památníků VHÚ v letech 2014–2019 uvádí tabulka č. 1. Z přehledu je patrné, že návštěvnost má rostoucí tendenci.

Tabulka č. 1: Návštěvnost muzeí MO (VHÚ)

Objekt	Návštěvnost (počet osob)					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Armádní muzeum Žižkov	89 000	92 000	93 000	46 400	0	0
Letecké muzeum Kbely	116 000	120 000	120 000	130 500	144 900	146 100
Vojenské technické muzeum Lešany	124 000	124 000	125 000	135 000	147 200	149 900
Národní památník heydrichiády	-	-	-	95 100	106 700	125 347

Zdroj: výroční zprávy MO (VHÚ) za roky 2014 až 2019.

Pozn.: V případě AMŽ byla návštěvnost od roku 2017 ovlivněna zahájením rekonstrukce objektu.

Hlavním úkolem VHÚ je péče o muzejní sbírku podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů. Sbírká VHÚ je jako celek zapsána v centrální evidenci sbírek (dále také „CES“) vedené Ministerstvem kultury (dále také „MK“).

Financování VHÚ probíhá podle zákona o rozpočtových pravidlech⁹ z rozpočtu kapitoly MO. Výdaje jsou hrazeny z rozpočtu kapitoly MO prostřednictvím výdajových účtů MO, příjmy jsou soustřeďovány na příjmových účtech MO. Příjmy a výdaje VHÚ jsou v účetnictví MO odděleně sledovány na samostatném nákladovém středisku. Financování a účetnictví VHÚ je dále uvnitř resortu MO upraveno vnitřními předpisy. Celkové výdaje VHÚ v letech 2016–2020 (dle čerpání rozpočtu VHÚ) činily 1 318 mil. Kč, z toho 698 mil Kč představovaly neinvestiční výdaje a 620 mil. Kč investiční výdaje.

MO (VHÚ) čerpalo v kontrovaném období v souvislosti s plněním úkolů VHÚ peněžní prostředky státu z několika programů podle jejich věcného zaměření, konkrétně z programů:

- č. 107 70 – *Strategické řízení obrany státu,*
- č. 107V65 – *Zajištění komunikační a informační podpory a rozvoje KIS v AČR,*
- č. 107V750 – *Zabezpečení civilně-správní části MO a státní příspěvkové organizace,*
- č. 107V090 – *Rozmnožování sbírky muzejní povahy.*

Specificky zaměřený program č. 107V090 – *Rozmnožování sbírky muzejní povahy,* schválený na období let 2018–2022, slouží výlučně k čerpání peněžních prostředků MO (VHÚ) za účelem kontinuálního zabezpečení komplexního rozmnožování sbírky muzejní povahy. V ostatních případech čerpalo MO (VHÚ) v rámci programového financování peněžní prostředky státu především na pořízení nebo rekonstrukci nemovitého majetku a související infrastruktury a pořízení mobilních zařízení souvisejících s renovacemi sbírkových předmětů.

III. Rozsah kontroly

Předmětem kontrolní akce byl majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo obrany v rámci plnění úkolů Vojenského historického ústavu Praha. Kontrované období bylo stanoveno na roky 2016–2020, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly. Kontrovanou osobou bylo Ministerstvo obrany. Celkový kontrovaný objem peněžních prostředků státu činil 744 611 910,29 Kč.

⁹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Kontrola NKÚ ověřovala zejména:

- zda MO zpracovalo dokumenty, které zajistily účelné a efektivní řízení organizačních útvarů MO včetně VHÚ;
- u investičních akcí programového financování, zda byla potřeba realizace akce z hlediska plnění úkolů VHÚ odůvodněná, zda MO (resp. VHÚ) při výběru dodavatele postupovalo v souladu s právními předpisy při dodržení principů hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti, zda faktické plnění odpovídalo podmínkám uzavřené smlouvy a zda nákup splnil svůj účel; u ukončených akcí kontrola rovněž ověřovala, zda byly splněny závazné ukazatele akce stanovené řídicí dokumentací akce;
- u stavebních akcí bylo dále ověřováno, zda MO vymeziло množství a druh požadovaných stavebních prací tak, aby nedocházelo k podstatným změnám s dopadem na růst nákladů stavby, zda nedocházelo k prodloužení doby realizace stavby z důvodu chyb v její přípravě či v projektové dokumentaci, zda nedocházelo k přepracování projektové dokumentace z jiných než objektivních příčin, zda byla stavba připravena po procedurální stránce, příp. další související aspekty;
- zda pořizované kapacity nemovitého majetku odpovídají strategickým a koncepčním záměrům a potřebám VHÚ a zda VHÚ využívá nemovitý majetek státu určený k plnění úkolů VHÚ výlučně ke svým potřebám;
- u vybraného vzorku neinvestičních nákupů, zda byla potřeba nákupu z hlediska plnění úkolů VHÚ odůvodněná, zda MO (resp. VHÚ) při výběru dodavatele postupovalo v souladu s právními předpisy při dodržení principů hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti, zda faktické plnění odpovídalo podmínkám uzavřené smlouvy (objednávky) a zda nákup splnil svůj účel;
- u vybraných nákupů sbírkových předmětů odůvodněnost pořízení sbírkového předmětu, přiměřenost kupní ceny a soulad pořízení předmětu s koncepcí sbírkotvorné činnosti VHÚ;
- zda MO (VHÚ) vedlo sbírkovou evidenci v souladu s platnou právní úpravou a oznamovalo MK změny údajů tak, aby zápis v CES odpovídal skutečnému stavu jím spravované sbírky;
- zda MO (VHÚ) provádělo každoroční inventarizace sbírkových předmětů v souladu s právními předpisy a v případě zjištěných inventarizačních rozdílů stanovilo účinná opatření k nápravě;
- zda MO (VHÚ) zajistilo ochranu sbírkových předmětů při jejich dočasném přenechání jiným právnickým nebo fyzickým osobám a při jejich vývozu do zahraničí dostatečným způsobem v souladu s právními předpisy.

Kontrola prověřovala všechny investiční akce související s plněním úkolů VHÚ realizované v kontrolovaném období let 2016–2020 (s výjimkou akcí na rozmnožování sbírky muzejní povahy).¹⁰ Jednalo se o celkem sedm akcí programového financování o celkovém finančním objemu 613 320 130,67 Kč (výdaje k 15. 4. 2021).

Ke kontrole neinvestičních výdajů (včetně výdajů na opravy nemovitého majetku) byl vybrán vzorek o celkovém finančním objemu 77 051 286,22 Kč. Vzorek výdajů byl vybrán zejména z hlediska finanční významnosti (výše výdaje), doplňkově pak z hlediska rizikovosti (neobvyklé položky). Kontrola ověřila celkem 36 nákupů.

¹⁰ Nákupy sbírkových předmětů realizované od roku 2018 v rámci programu č. 107V090 – *Rozmnožování sbírky muzejní povahy* byly ověřovány na vzorku výdajů v rámci kontroly vybraných nákupů sbírkových předmětů.

Nákupy sbírkových předmětů byly kontrolovány na vybraném vzorku o celkovém finančním objemu 54 240 493,40 Kč. Vzorek 29 nákupů (týkající se pořízení celkem 88 sbírkových předmětů) byl vybrán na základě finanční významnosti, příp. rizikovosti nákupu.

Kritéria ke kontrole byla čerpána zejména ze zákona č. 137/2006 Sb., zákona č. 134/2016 Sb., zákona č. 218/2000 Sb., zákona č. 219/2000 Sb., zákona č. 320/2001 Sb.¹¹, zákona č. 89/2012 Sb.¹², zákona č. 183/2006 Sb.¹³, zákona č. 122/2000 Sb., u akcí programového financování dále z podmínek stanovených řídicí dokumentací akce.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Střednědobé plány MO nebyly v případě akcí souvisejících s plněním úkolů VHÚ konzistentní

Střednědobé plány činnosti a rozvoje resortu MO jsou základním plánovacím dokumentem pro řízení činnosti a rozvoje resortu MO. Jeho prostřednictvím je pro dané období vyjádřeno, z jakých zdrojů a jakými opatřeními bude resort MO naplňovat ministrem obrany stanovené cíle a jejich priority.

NKÚ podrobil kontrole střednědobé plány na pětiletá období 2016–2020, 2017–2021 a 2018–2022. Střednědobé plány obsahovaly přehledy hlavních projektů a akcí v souvislosti se stanovenými cíli a potřebné zdroje na dané období. Tyto projekty se týkaly rovněž akcí souvisejících s plněním úkolů VHÚ. Střednědobé plány MO obsahovaly cíle vyšší úrovně definované v obecnější rovině jako například *zajistit administrativní a organizační podporu ministra obrany* nebo *zajistit ekonomické řízení a správu majetku*.

V případě cílů stanovených v souvislosti s plněním úkolů VHÚ a akcí plánovaných pro jejich dosažení NKÚ zjistil, že střednědobé plány nebyly z pohledu plánovacího pětiletého období konzistentní, jejich údaje nenavazovaly ani v oblasti plánovaných výdajů, ani v oblasti předpokládaných období realizace akcí. V některých případech byly původně plánované akce nahrazeny jinými, přestože jejich předpokládaná doba realizace zasahovala do období následujícího střednědobého plánu.

¹¹ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹² Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹³ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Tabulka č. 2: Srovnání střednědobých plánů MO v oblasti nemovité infrastruktury VHÚ

Poř. č.	Název projektu	Plánované náklady v jednotlivých letech (v mil. Kč)						
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Střednědobý plán 2016–2020		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Praha – rekonstrukce Památníku odboje při VHÚ, CE 00-03-01			10,000		220,000		
2	Praha, VHÚ, administrativní budova č. 2, opatření ke snížení energetické náročnosti	0,400	3,000					
3	Praha, VHÚ, administrativní budova, opatření ke snížení energetické náročnosti	2,000		23,000				
4	Praha, VHÚ, muzeum, opatření ke snížení energetické náročnosti		2,000	26,000				
Střednědobý plán 2017–2021		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Praha, Vítkov, rekonstrukce památníku odboje			200,000	100,000	100,000	50,000	
2	Lešany – VTM, multifunkční haly – výstavba		8,000	30,000	160,000			
3	Praha Kbely – LM, expoziční pavilon – výstavba		4,000	11,000	60,000			
4	Lešany – VTM, budovy č. 50 a č. 99 – rekonstrukce			1,500		10,000	25,000	
Střednědobý plán 2018–2022		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Praha, Vítkov – Památník odboje při VHÚ – rekonstrukce			130,000	220,000	268,000		
2	Lešany – Vojenské technické muzeum, multifunkční haly – výstavba				70,000	123,000		
3	Praha Kbely – Letecké muzeum, expoziční pavilon – výstavba				4,000	26,000	80,000	

Zdroj: střednědobé plány MO na období 2016–2020, 2017–2021 a 2018–2022.

MO se v souvislosti s plněním úkolů VHÚ nedaří naplňovat cíle stanovené ve střednědobých plánech, tyto plány MO prakticky každý rok zásadním způsobem změnilo a realizace investičních akcí není prováděna v plánovaných termínech. Příklady investičních akcí jsou uvedeny v bodu 4 části IV. tohoto kontrolního závěru.

MO v době kontroly přijalo v oblasti zpracovávání střednědobých plánů opatření, jehož záměrem je významným způsobem posílit reálnost a stabilitu plánování a tím snížit riziko nedodržení milníků uvedených v koncepčních dokumentech MO. Nová metodika pro zpracování koncepčních dokumentů je účinná od roku 2021 a řeší rozvoj resortu s výhledem až do roku 2035.

2. V některých případech byla kritéria pro sledování dosažení cílů definována nevhodně

MO (VHÚ) zpracovalo střednědobé plány na pětiletá období na základě střednědobých plánů MO, v nichž rozpracovalo cíl 3. úrovně do cílů 4. a 5. úrovně.

MO (VHÚ) ve svých střednědobých plánech stanovilo kritéria pro sledování dosažení cílů 4. a 5. úrovně. V některých případech byla kritéria definována nevhodně. MO (VHÚ) nedefinovalo vždy podstatu kritéria tak, aby toto kritérium mohlo být adekvátně vyhodnoceno a mělo odpovídající vypovídací schopnost ve vztahu k naplňování stanovených cílů. Například v rámci kritéria *počet úspěšně realizovaných prezentačních aktivit* MO (VHÚ) vůbec nedefinovalo, co bude považovat za úspěšně realizovanou prezentační aktivitu. V rámci kritéria *eliminace stavebně technických bezpečnostních rizik provozovaného objektu* MO (VHÚ) nedefinovalo žádným způsobem, jaké stavebně technické závady bude v rámci kritéria započítávat (např. z hlediska finančního vyjádření, dopadů na omezení provozu objektu nebo jiných parametrů). V případě kritéria hodnotícího činnost specializované knihovny MO (VHÚ) definovalo kritérium pouze na úrovni požadavků obecně platných právních předpisů.

V případě funkcí muzeí a knihovny MO (VHÚ) nestanovilo žádné kritérium, které by hodnotilo návštěvnost, přestože jak cíl 3. úrovně, tak hlavní priority činnosti VHÚ jsou zaměřeny na veřejnost a na práci s mládeží.

MO (VHÚ) rovněž nedefinovalo žádný vztah mezi jednotlivými kritérii (např. váhy jednotlivých kritérií), který by umožňoval vyhodnotit míru dosažení stanovených cílů.

3. MO (VHÚ) provádělo vyhodnocení dosažení cílů na základě nastavených kritérií formálně a věcně nesprávně

NKÚ ověřoval vyhodnocování cílů stanovených v ročních plánech činnosti MO (VHÚ). MO (VHÚ) provedlo v kontrolovaném období vyhodnocení dosažení stanoveného cíle 3. úrovně s využitím hodnocení cílů 4. a 5. úrovně.

NKÚ zjistil, že MO (VHÚ) provádělo vyhodnocení nastavených kritérií způsobem, který vedl ke konstatování úplného splnění cíle i v případě, že kritérium bylo podle své definice splněno pouze částečně (např. v roce 2016 kritérium *míra realizace „Plánu vydavatelské, nakladatelské a produkční činnosti“*, v letech 2019 a 2020 kritérium *naplňování funkcí veřejné specializované knihovny VHÚ*). MO (VHÚ) dále například kritérium *provedení komplexní stavební rekonstrukce Památníku odboje při VHÚ* vyhodnotilo ve všech letech kontrolovaného období jako splněné, přestože ve skutečnosti splněno nebylo (rekonstrukce nebyla v době kontroly ukončena). NKÚ tak zjistil, že MO (VHÚ) provedlo vyhodnocení v některých případech věcně nesprávně.

MO (VHÚ) ve vyhodnoceních neuvádělo číselné hodnoty dosažených parametrů (např. s ohledem na počet úspěšně zajištěných prezentačních aktivit, naplnění plánu vydavatelské, nakladatelské a produkční činnosti apod.), pouze procentní hodnocení. V některých případech bylo procentní hodnocení nahrazeno bezrozměrným číslem, které nahrazovalo výsledné hodnocení (2 = splněno, 1 = splněno částečně atd.). Skutečné naplnění kritérií tak nebylo možné při kontrole ověřit.

MO (VHÚ) rovněž nestanovilo žádný postup pro vyhodnocení dosažení cíle v případě, že nebudou splněna všechna kritéria úplně. Vyhodnocení dosažení cílů provedlo MO (VHÚ) ve všech kontrolovaných letech formálně, bez zřetele na skutečně splněná kritéria.

4. MO v přípravě větších investičních akcí nevytvořilo podmínky pro hospodárné a efektivní použití peněžních prostředků státního rozpočtu

NKÚ prověřoval celkem sedm akcí programového financování, z toho dvě akce byly stavební. Přehled kontrolovaných akcí uvádí tabulka č. 3.

Tabulka č. 3: Kontrolované investiční akce související s činností VHÚ realizované v letech 2016–2020

Č. akce	Název akce	Výdaj VHÚ (v Kč)	Rok výdaje	Způsob výběru dodavatele
107V704001519	Praha – rekonstrukce Památníku odboje při VHÚ – PD	7 306 464,00	2016	Nadlimitní VZ – otevřené řízení
		192 000,00	2016	Přípojka do distribuční soustavy ¹
107V751001752	Praha – rekonstrukce Památníku odboje při VHÚ – realizace	28 710 658,57	2018	Nadlimitní VZ – otevřené řízení
		253 081 667,81	2019	
		262 874 885,36	2020	
		53 079 217,08	2021 ²	
		1 282 600,00	2019	Vícepráce za PD na základě dodatku č. 4 ke SoD
		848 936,00	2020	Vícepráce za PD na základě dodatku č. 5 ke SoD
107V751001754	Lešany – multifunkční haly – výstavba	192 000,00	2020	Přípojka do distribuční soustavy ¹
		4 699 640,00	2018	Nadlimitní VZ – otevřené řízení
107V651001602	Komerční software – nákup	240 487,50	2019	
		180 744,48	2016	Podlimitní VZ – zjednodušené podlimitní řízení (TenderMarket) ³
107V751001808	Centrální datové úložiště – nákup	344 000,58	2018	VZMR – otevřená výzva (NEN)
107V751001809	Mobilní tryskáci a stříkáci zařízení – nákup	213 202,00	2019	VZMR – obecný zadávací postup ⁴
107V751002128	Ultrazvuková čistička – nákup	73 627,29	2019	VZMR – otevřená výzva (NEN)
Celkem		613 320 130,67		

Zdroj: účetní deníky MO (VHÚ) za roky 2016–2020, dokumentace k investičním akcím.

Pozn.: PD = projektová dokumentace, VZ = veřejná zakázka, VZMR = veřejná zakázka malého rozsahu, NEN = *Národní elektronický nástroj pro administraci a zadávání veřejných zakázek*, SoD = smlouva o dílo.

¹ Poplatek za podíl na nákladech spojených s připojením do distribuční soustavy.

² Fakturace za období do 15. 4. 2021.

³ Jednalo se o centrální nákup komerčního softwaru (vč. upgrade) pro zajištění činností jednotlivých složek resortu MO v celkové ceně 3 189 028,69 Kč. Pro VHÚ byl v rámci této akce pořízen software v celkové ceně 81 185,68 Kč (drobný dlouhodobý nehmotný majetek) a předplatné softwaru na jeden rok v celkové ceně 99 558,80 Kč (služba).

⁴ Veřejná zakázka byla rozdělena na dvě části – část 1. „Tryskací zařízení s příslušenstvím“ a část 2. „Vysokotlaké stříkácké zařízení s příslušenstvím“. Na každou část byl vybrán jiný dodavatel. Část 1. byla zadána za cenu ve výši 134 249,50 Kč vč. DPH, část 2. za cenu ve výši 78 952,50 Kč vč. DPH.

NKÚ zjistil nedostatky u akce na rekonstrukci AMŽ a u akce na výstavbu multifunkčních hal ve VTM Lešany, u ostatních akcí nedostatky zjištěny nebyly.

4.1 Rekonstrukce Armádního muzea Žižkov

Požadavek na rekonstrukci AMŽ vyplynul z usnesení vlády České republiky ze dne 15. 3. 2000 č. 264, *k rehabilitaci památníků bojů za svobodu, nezávislost a demokracii*. Vláda ČR v tomto usnesení odsouhlasila mj. návrh na rehabilitaci Památníku odboje při Historickém ústavu Armády České republiky, zařazeného do skupiny „Dějiny vzniku Československa, 1. a 2. odboj“.

MO vymezilo požadavky na řešení, koncepci a průběh rekonstrukce AMŽ až v investičním záměru v roce 2013. Tento časový odstup byl podle vyjádření MO způsobem nedostatkem peněžních prostředků. K další významné časové prodlevě došlo při zadávacím řízení na výběr zhotovitele projektové dokumentace (dále také „PD“), které MO vyhlásilo ke dni 6. 12. 2013. MO následně v průběhu realizace zadávacího řízení rozhodlo o jeho zrušení z důvodu nedostatku peněžních prostředků na zabezpečení realizace investiční akce. Tento postup MO byl podle rozhodnutí ÚOHS nezákonný. Správní řízení u ÚOHS bylo ukončeno až v březnu

2015, poté MO pokračovalo ve výběru zhotovitele PD, se kterým uzavřelo smlouvu o dílo dne 16. 9. 2015. Celý proces výběru zhotovitele PD do fáze uzavření smlouvy tak trval přibližně 21 měsíců. Plánovaný termín pro zpracování projektové dokumentace 12. 6. 2016 byl posunut až na 15. 12. 2016. Termín pro předání díla byl prodloužen zejména z důvodu složitého a zdouhavého procesu projednávání architektonického a technického řešení budovy s dotčenými orgány státní správy. Zhotovitel předal kompletní PD ke dni 15. 12. 2016, MO převzalo PD jako dílo bez vad a nedodělků. Výběr zhotovitele PD a její zpracování tak trvalo tři roky.

Ke smlouvě o dílo na zhotovení PD bylo do doby ukončení kontroly uzavřeno celkem pět dodatků. Cena za zhotovení PD byla navýšena z původních 6 780 600 Kč bez DPH (8 204 526 Kč vč. DPH) na 8 542 200 Kč bez DPH (10 336 062 Kč vč. DPH), zejména v důsledku provedených změn stavby.

MO uzavřelo se zhotovitelem stavby smlouvu o dílo dne 17. 8. 2018, cena za zhotovení díla činila 598 292 458,87 Kč bez DPH (723 933 875,23 Kč vč. DPH). V době provádění kontroly nebyla rekonstrukce AMŽ ukončena, NKÚ posuzoval stav k datu 30. 6. 2021.

NKÚ zjistil, že v průběhu realizace stavebních prací na rekonstrukci AMŽ došlo k identifikaci značného objemu víceprací ve výši 158,68 mil. Kč bez DPH (192 mil. Kč vč. DPH), což představuje navýšení o cca 27 % z původní hodnoty zakázky. Značná část víceprací byla způsobena objektivními a nepředvídatelnými důvody, kdy tyto vícepráce nebylo možné předpokládat ve fázi tvorby projektové dokumentace. NKÚ však zjistil, že v některých případech docházelo ke změnám finančních, časových a věcných parametrů v přípravné dokumentaci investiční akce z důvodu nedostatečného či nepřesného vymezení druhu a množství požadovaných stavebních prací a z toho plynoucích víceprací a méněprací, provedených během rekonstrukce AMŽ. Dodatečné práce, které byly zapříčiněny nedostatky v PD, které NKÚ zjistil, činily téměř 23 mil. Kč bez DPH (téměř 28 mil. Kč vč. DPH) a představovaly podíl ve výši 14,5 % z celkového množství víceprací. Ke smlouvě o dílo na zhotovení stavby byly do doby ukončení kontroly uzavřeny celkem tři dodatky, cena za dílo byla navýšena z původních 598 292 458,87 Kč bez DPH (723 933 875,23 Kč vč. DPH) na 756 971 444,11 Kč bez DPH (915 935 447,37 Kč vč. DPH). Původní termín ukončení realizace akce do 23. 11. 2020 byl prodloužen do 20. 9. 2021.

Zjištěné nedostatky zapříčinily nutnost provést jednak vlastní úpravu PD a jednak nutnost vyřešit změny v průběhu realizace stavby, což vedlo k prodloužení termínu pro dokončení stavby. Tato skutečnost měla přímý dopad na hospodárnost a efektivnost realizace akce, kdy mj. vznikla potřeba dalších nákladů dodavatele stavebních prací (dosavadní náklady činily přibližně 10 mil. Kč bez DPH). Dodatečné práce a změny stavby byly jednou z hlavních příčin prodloužení doby realizace stavby o cca 10 měsíců.

Nedostatky v přípravě investiční akce zapříčinily, že akce nebyla připravena tak, aby zajistila hospodárné a efektivní použití peněžních prostředků státního rozpočtu. Vzhledem k tomu, že rekonstrukce AMŽ nebyla v době kontroly ukončena, existuje reálné riziko, že dojde ke sjednání dalších změn a navýšení konečné ceny za dílo.

MO uvedlo, že vady projektové dokumentace zjištěné v průběhu realizace akce bude se zhotovitelem řešit až po provedení veškerých změn projektové dokumentace.

4.2 Příprava akce výstavby multifunkčních hal ve VTM Lešany

MO zpracovalo v listopadu 2015 studii výstavby expozičních hal pro potřeby Vojenského historického ústavu ve VTM Lešany. Účelem studie bylo prověření možnosti vybudování čtyř nových expozičních hal, výstavbou mělo dojít k doplnění chronologické řady expozice, která tehdy končila rokem 1963. Předpokládané náklady na realizaci činily podle studie 280 mil. Kč bez DPH. V registraci akce ze dne 26. 4. 2017 MO stanovilo termín pro ukončení výstavby do 30. 11. 2020 a předpokládané náklady na realizaci akce ve výši 163 mil. Kč bez DPH.

MO provedlo v období měsíců června až září 2017 výběr zhotovitele PD. MO převzalo PD od zhotovitele dne 24. 9. 2018 bez výhrad. Termín pro předání PD byl mj. ovlivněn požadavkem na nové provedení inženýrsko-geologického průzkumu (změna umístění dvou hal z důvodu nově zjištěných geologických poměrů podloží). Cena za zpracovanou PD činila 3 884 000 Kč bez DPH (4 699 640 Kč vč. DPH).

V květnu 2019 uzavřelo MO smlouvu o dílo na vypracování PD vnějších slaboproudých komunikačních a informačních rozvodů. Požadavek na zpracování uvedené PD vyplynul ze změny umístění dvou hal a na základě specifikace provedené předchozí PD. MO převzalo PD dne 1. 8. 2019. Cena za zpracovanou PD činila 198 750 Kč bez DPH (240 487,50 Kč vč. DPH).

NKÚ zjistil, že MO v srpnu 2020 ukončilo plánovanou akci „Lešany – Vojenské technické muzeum, multifunkční haly – výstavba“ s odůvodněním, že finanční potřeba přesahovala finanční prostředky plánované na uvedenou akci. MO stanovilo náklady na realizaci akce v roce 2017 ve výši 163 mil. Kč bez DPH, přestože podle architektonické studie z roku 2015 činily předpokládané náklady na realizaci akce 280 mil. Kč bez DPH. MO stanovení nákladů v rámci registrace akce v roce 2017 ve výši 163 mil. Kč bez DPH řádně neodůvodnilo. Na základě zpracované PD z roku 2018 a 2019 byly stanoveny předpokládané náklady na realizaci akce ve výši 271 mil. Kč vč. DPH.

NKÚ zjistil, že MO nestanovilo v rámci registrace akce odpovídající předpokládané náklady na realizaci akce, které by vycházely ze zpracovaných dokumentů a reflektovaly by reálnou potřebu finančních prostředků.

NKÚ zjistil, že MO v rámci přípravy akce doposud vynaložilo téměř 5 mil. Kč vč. DPH za zpracování PD, avšak realizaci akce z výše uvedených důvodů stále nezačalo. Uzavření smlouvy na zhotovení stavby MO původně plánovalo již v termínu do 15. 01. 2019.

MO uvedlo, že na základě PD bylo rozhodnuto, že čtyři multifunkční haly budou realizovány v jednotlivých etapách a do akvizičního plánu byla výstavba zařazena s financováním od roku 2022.

5. Využití nemovitého majetku

NKÚ prověřoval, zda pořizované kapacity nemovitého majetku odpovídají strategickým a koncepčním záměrům a potřebám VHÚ a zda VHÚ využívá nemovitý majetek státu určený k plnění úkolů VHÚ výlučně ke svým potřebám. NKÚ uvedené skutečnosti prověřoval u vybraného nemovitého majetku ve VTM Lešany a LM Kbely.

NKÚ fyzicky zkontroloval využití u 46 objektů umístěných na pozemcích areálu VTM Lešany a u 18 objektů umístěných na pozemcích areálu LM Kbely. NKÚ ověřil, že objekty MO (VHÚ) využívá k výkonu své činnosti. NKÚ při místním šetření neidentifikoval nemovitý majetek, který by byl nepotřebný nebo nevyužívaný.

NKÚ dále ověřoval potřebnost a využití nových depozitářů postavených ve VTM Lešany v roce 2013. NKÚ zjistil, že potřebnost nových depozitářů vznikla s ohledem na stávající dlouhodobé nevyhovující uložení sbírkových předmětů VHÚ.

MO kapacitu nových depozitářů stanovilo tak, aby vytvořilo do budoucna rezervu cca 5–10 % plochy pro uložení budoucích přírůstků, a to v závislosti na jejich průměrném ročním přírůstku za poslední roky. V současné době jsou depozitáře využity na cca 95–100 % své kapacity, což je dáno skutečností, že jsou zde uloženy i sbírkové předměty, které se v průběhu roku 2022 přesunou do nových stálých expozic AMŽ. Po jejich přesunu se uvolní prostor pro předměty dalších podsbírek, které jsou dosud uloženy v prostorech, které dle jejich charakteru neumožňují trvalé uložení neohrožující jejich stav. Bezprostředně poté, co bude z nových depozitářů přesunuto několik tisíc sbírkových předmětů do stálých expozic, tak bude kapacita depozitářů využita na zamýšlených 90–95 %. Uvolněný prostor ve starých depozitářích umožní jejich postupné úpravy, aby vyhovovaly požadavkům na trvalé uložení sbírkových předmětů.

NKÚ při místním šetření ověřil, že nové depozitáře jsou aktuálně využity na téměř plnou kapacitu. NKÚ neověřoval, jak velká kapacita depozitářů bude uvolněna po přestěhování části sbírky do zrekonstruovaného AMŽ. Vzhledem k plánovanému umístění pouze několika stálých expozic v AMŽ a vzhledem k přestěhování části sbírky z nevyhovujících prostor do nových depozitářů lze předpokládat, že nové depozitáře budou ze značné části využity.

NKÚ dále zjistil, že značná část zejména těžké vojenské techniky je umístěna nevhodným způsobem ve venkovních prostorách a vystavena nepříznivým klimatickým podmínkám. Tento nevyhovující stav MO plánuje vyřešit výstavbou nových multifunkčních hal v areálu VTM Lešany (viz bod 4.2 části IV. tohoto kontrolního závěru).

6. Méně závažné nedostatky u vybraných neinvestičních výdajů na ostatní nákupy, služby a opravy

NKÚ v rámci kontroly neinvestičních výdajů MO vynaložených na činnost VHÚ mj. ověřoval, zda MO při zadávání VZ týkajících se daného výdaje postupovalo v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., resp. zákonem č. 134/2016 Sb. při dodržení principů hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. Kontrolou bylo ověřeno celkem 36 veřejných zakázek, z toho 29 zakázek malého rozsahu. NKÚ zjistil, že MO nedodrželo zákonné požadavky u tří kontrolovaných veřejných zakázek, v ostatních případech postupovalo MO v souladu se zákonem při dodržení principů hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti.

6.1 MO ve dvou případech nesplnilo podmínky pro uzavření smlouvy v rámci vertikální spolupráce

NKÚ zjistil, že MO mělo od roku 2018 oblast zakázek zadávaných formou uzavření smlouvy v rámci vertikální spolupráce dle ustanovení § 11 zákona č. 134/2016 Sb. ve vnitřním předpise upravenou tak, že existovalo riziko, že zákonné podmínky pro uzavření smlouvy nebudou splněny. Dle interního předpisu byl zadávající v rámci MO oprávněn uzavřít smlouvu v rámci vertikální spolupráce s organizací zřízenou nebo založenou ministerstvem, byly-li splněny podmínky stanovené v ustanovení § 11 zákona č. 134/2016 Sb. Stanovisko ke splnění podmínek stanovených zákonem vydával na základě žádosti zadávajícího odbor, resp. oddělení řízení organizací MO. O stanovisko se však nemuselo žádat v případě, kdy se jednalo o zakázku s předpokládanou hodnotou s limitem platným pro veřejné zakázky malého rozsahu (dále také „VZMR“).

NKÚ zjistil, že MO (VHÚ) ve dvou případech VZMR (na restaurování sbírkových předmětů) neoprávněně uzavřelo smlouvu s vybraným dodavatelem v rámci vertikální spolupráce, když u těchto zakázek nebyly splněny všechny podmínky stanovené v ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb. opravňující zadavatele k uzavření smlouvy v rámci vertikální spolupráce (konkrétně nebyla splněna podmínka stanovená v ustanovení § 11 odst. 1 písm. c) zákona č. 134/2016 Sb., tj. dodavatel jakožto osoba ovládaná MO neprováděl více než 80 % své celkové činnosti při plnění úkolů svěřených mu MO). Uzavření smlouvy s vybraným dodavatelem tak nebylo odůvodněné a MO (VHÚ) mělo použít jiný způsob výběru dodavatele při dodržení zásad stanovených v ustanovení § 6 zákona č. 134/2016 Sb.

Dle písemného sdělení přijalo MO (VHÚ) na základě výše uvedeného zjištění NKÚ opatření, podle kterého bude naplnění všech podmínek dle ustanovení § 11 zákona č. 134/2016 Sb. prověřováno u všech VZ bez ohledu na předpokládanou hodnotu (formou žádosti o stanovisko oddělení řízení organizací MO), případně bude zvolen jiný zadávací postup.

6.2 MO v jednom případě nedodrželo zásadu transparentnosti

NKÚ zjistil, že MO v případě jedné VZ (na stavební opravy v LM Kbely) zadalo stavební práce jako VZMR obecným zadávacím postupem oslovením tří dodavatelů. Předpokládanou hodnotu ve výši 6 mil. Kč bez DPH stanovilo MO na základě zpracované PD, podle které předpokládaná cena oprav, které byly předmětem VZ, činila 6 895 492 Kč bez DPH. MO uvedlo, že zadavatel při stanovení předpokládané hodnoty VZ dále zohlednil fakt, že v době zadávání VZ byl značný převis nabídky nad poptávkou stavebních prací a rozpočtové programy tuto skutečnost nestihly zpracovat a dále že podle výsledků VZ byla cena, za kterou byla zakázka zadána, na úrovni až 70 % z ceny zpracované dle rozpočtových programů. Doklad o způsobu stanovení předpokládané hodnoty VZ, ze kterého by bylo možné ověřit způsob jejího stanovení, MO nezpracovalo.

MO výše uvedeným postupem nedodrželo zásadu transparentnosti dle ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb., když nezpracovalo doklad o stanovení předpokládané hodnoty VZ, a nezajistilo tak přezkoumatelnost daného úkonu zadavatele.

Při provedení kontroly MO předložilo pro srovnání zpětně zpracovaný přehled několika akcí realizovaných v roce 2016, ze kterých vyplynula opodstatněnost způsobu stanovení předpokládané hodnoty.

7. Pořízení sbírkových předmětů VHÚ

VHÚ specifikuje předměty, které mají být předmětem akvizice, v koncepcích sbírkotvorné činnosti (akviziční plán). NKÚ při kontrole ověřoval, zda VHÚ u vybraných nákupů sbírkových předmětů ověřoval odůvodněnost pořízení sbírkového předmětu, přiměřenost kupní ceny a soulad pořízení předmětu s koncepcí sbírkotvorné činnosti. NKÚ ověřil pořízení sbírkových předmětů u 29 nákupů, kterými bylo pořízeno celkem 88 sbírkových předmětů, v celkové hodnotě 54 240 493,40 Kč.

Nákup všech sbírkových předmětů byl odůvodněn v jednotlivých návrzích kurátorů příslušných podsbírek. Přiměřenost kupní ceny byla u devíti sbírkových předmětů určena znaleckým, resp. expertním posudkem, přičemž kupní cena byla ve všech případech nižší (resp. shodná) než cena obvyklá stanovená v posudcích. Ve 14 případech VHÚ určil přiměřenost ceny srovnáním s cenami obdobných předmětů z aukcí. V ostatních případech byla přiměřenost ceny určena vyjádřením kurátora a schválením sbírkovou komisí VHÚ. V těchto případech kontrola

neověřila přiměřenost kupní ceny, a to vzhledem ke skutečnostem, že nabídka obdobných předmětů je nahodilá, nabízené předměty jsou ve většině případů zcela výjimečné a mohou mít subjektivně vyšší hodnotu ve vztahu k předmětům, které již součástí sbírky VHÚ jsou.

Soulad jednotlivých akvizic s koncepcemi sbírkotvorné činnosti VHÚ byl ve všech případech určen vyjádřením kurátora příslušné podsbírkou a schválením sbírkovou komisí VHÚ. Kontrola ověřila u 48 sbírkových předmětů z vybraného vzorku 88 sbírkových předmětů soulad jejich nákupu s platnou koncepcí.

8. Méně závažné nedostatky ve sbírkové evidenci a inventarizaci sbírkových předmětů

MO (VHÚ) je správcem sbírky muzejní povahy ve vlastnictví České republiky, zapsané v CES pod číslem HUA/002-05-09/171002 s názvem „Sbírka Historického ústavu AČR“. Sbírka muzejní povahy byla do CES zapsána ke dni 4. 9. 2002. Ke dni 14. 5. 2021 obsahovala sbírka VHÚ celkem 247 826 evidenčních čísel sbírkových předmětů zapsaných v CES. O sbírkových předmětech vede MO (VHÚ) v listinné podobě chronologickou evidenci v přírůstkových knihách a systematickou evidenci ve formě katalogizačních karet a dále pomocnou evidenci v elektronické podobě v informačním systému pro evidenci a dokumentaci sbírek v muzeích a galeriích (DEMUS).

8.1 Evidence sbírkových předmětů

NKÚ u vybraného vzorku 30 sbírkových předmětů ověřoval, zda MO (VHÚ) vedlo sbírkovou evidenci v souladu s ustanovením § 9 odst. 1 písm. d) zákona č. 122/2000 Sb.

NKÚ zjistil, že MO (VHÚ) v případě tří sbírkových předmětů nepostupovalo v souladu s ustanovením § 9 odst. 1 písm. d) zákona č. 122/2000 Sb. a ustanoveními § 2 odst. 1 a odst. 3 vyhlášky č. 275/2000 Sb., když tyto sbírkové předměty, jimž v roce 2005 přidělilo číslo systematické evidence a které byly v tomtéž roce zapsány v CES, neuvedlo v chronologické evidenci. U těchto předmětů nebyl na katalogizačních kartách uveden způsob a okolnosti jejich nabytí. Důvodem tohoto stavu byla podle vyjádření VHÚ snaha o zachování možnosti provázat tyto předměty s historickými evidencemi, a zachovat tak údaje, které nejsou jinde dostupné.

NKÚ dále zjistil, že MO (VHÚ) u jednoho sbírkového předmětu nepostupovalo podle ustanovení § 2 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 275/2000 Sb., neboť neprovedlo záznam do systematické evidence nejpozději do tří let ode dne zapsání sbírkového předmětu do chronologické evidence.

NKÚ zjišťoval, zda MO (VHÚ) vedlo sbírkovou evidenci tak, aby tato evidence odpovídala skutečnosti, a to na kontrolním vzorku čítajícím 100 ks sbírkových předmětů. Kontrola ověřila existenci všech 100 sbírkových předmětů a zjistila, že sbírková evidence u těchto předmětů odpovídá skutečnosti.

8.2 Změny v evidenci sbírkových předmětů – aktualizace zápisů v CES

NKÚ ověřoval, zda MO (VHÚ) oznamovalo MK změny údajů v evidenci sbírkových předmětů za účelem aktualizace zápisu v CES v souladu se zákonnou úpravou tak, aby zápis v CES odpovídal skutečnému stavu jím spravované sbírky.

V letech 2016, 2019 a 2020 odeslalo MO (VHÚ) Ministerstvu kultury celkem 74 žádostí o aktualizaci v CES (pro celkem 17 667 inventárních čísel sbírkových předmětů, z toho 17 650 přírůstků a 17 vyřazení). MK všechny požadované změny v CES potvrdilo.

NKÚ zjistil, že MO (VHÚ) v letech 2017 a 2018 nepožádalo o žádné aktualizace v CES (přírůstky/úbytky). MO (VHÚ) u 18 sbírkových předmětů (z kontrolovaného vzorku 52 sbírkových předmětů) evidovaných v chronologické a systematické evidenci nepostupovalo v souladu s ustanovením § 4 odst. 3 a § 9 odst. 1 písm. j) zákona č. 122/2000 Sb., neboť nepodalo písemný návrh na změnu zápisu v CES bez zbytečného odkladu. Tím zápis v CES neodpovídal skutečnému stavu sbírky spravované MO (VHÚ). K této skutečnosti MO (VHÚ) uvedlo, že v letech 2013–2016 v souvislosti s připravovanou rekonstrukcí AMŽ byly přestěhovány desítky tisíc sbírkových předmětů a celá Vojenská historická knihovna z depozitářů AMŽ do nově vybudovaných depozitářních budov v Lešanech. V letech 2017–2018 byly do Lešan přestěhovány sbírkové předměty ze stálých expozic a poté i vybavení všech kanceláří. MO (VHÚ) se nepodařilo včas zachytit skutečnost, že pracovník zodpovědný za pravidelné zapisování sbírky VHÚ do CES neprováděl řádně tuto činnost, ačkoliv od kurátorů příslušných podsbírek pravidelně dostával potřebné podklady.

8.3 Vyřazování sbírkových předmětů

NKÚ zjistil, že MO (VHÚ) nepostupovalo v souladu s ustanovením § 4 vyhlášky č. 275/2000 Sb., neboť záznamy o vyřazení 17 sbírkových předmětů v systematické evidenci v letech 2016, 2019 a 2020 neobsahovaly odkaz na doklad zdůvodňující vyřazení ze sbírky a v 11 případech ani odkaz na doklad, jímž byla MK oznámena změna údajů zapsaných v centrální evidenci. Některé z požadovaných údajů MO (VHÚ) evidovalo v chronologické evidenci.

NKÚ dále zjistil, že MO (VHÚ) nepostupovalo v souladu s ustanovením § 9 odst. 1 písm. j) zákona č. 122/2000 Sb., když ve své evidenci vedlo sbírkový předmět vyřazený z centrální evidence (inventární číslo sbírkového předmětu omylem vyřazeno z CES namísto jiného inventárního čísla sbírkového předmětu, který byl vyřazen ze sbírkové evidence).

8.4 Inventarizace sbírkových předmětů

NKÚ ověřoval naplnění povinnosti MO (VHÚ), jako vlastníka sbírky, provádět každoroční inventarizaci sbírek nebo jejich určených částí ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 písm. i) a ustanovení § 12 zákona č. 122/2000 Sb. a ustanovení § 3 vyhlášky č. 275/2000 Sb.

MO nevymezilo inventarizační období v žádném vnitřním předpisu. Dle informace MO (VHÚ) běželo první desetileté inventarizační období v období od září 2002 do konce roku 2012 a druhé desetileté inventarizační období běží od počátku roku 2013 do konce roku 2022.

NKÚ zjistil, že MO nedodrželo ustanovení § 9 odst. 1 písm. i) zákona č. 122/2000 Sb. a ustanovení § 3 odst. 1 vyhlášky č. 275/2000 Sb. tím, že v prvním inventarizačním období neprovádělo každoroční inventarizace částí sbírek tak, aby sbírka byla inventarizována v úplnosti nejpozději v průběhu 10 let.

MO dále nedodrželo ustanovení § 12 odst. 6 zákona č. 122/2000 Sb. tím, že po ukončení prvního inventarizačního období řádně neoznámilo MK provedení inventarizace a její výsledek a o provedení inventarizace a jejím výsledku informovalo MK až více než šest let po skončení prvního inventarizačního období.

NKÚ nemohl ve druhém inventarizačním období ověřit plnění povinnosti vlastníka sbírky provádět každoroční inventarizaci určené části sbírky v rozsahu nejméně 5 % všech věcí movitých nebo nemovitých, které sbírku tvoří, ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 písm. i) zákona č. 122/2000 Sb. a ustanovení § 3 odst. 1 vyhlášky č. 275/2000 Sb. MO (VHÚ) provádělo

inventury některých podsbírek v průběhu více let a v inventarizačních zápisech nespécifikovalo, ve kterých letech dané sbírkové předměty zinventarizovalo.

9. Výpůjčky a vývozy sbírkových předmětů

NKÚ ověřoval u náhodně vybraného vzorku osmi smluv o výpůjčce, zda MO (VHÚ) smluvně zajistil ochranu sbírkových předmětů mimo své prostory za podmínek stanovených zákonem č. 122/2000 Sb. a zákonem č. 219/2000 Sb.

NKÚ zjistil, že MO (VHÚ) v případě sedmi výpůjček (realizovaných na základě kontrolovaných smluv, vč. předcházejících a navazujících smluv) nedodrželo ustanovení § 17 zákona č. 219/2000 Sb. tím, že dočasně přenechalo sbírkové předměty jiným právnickým osobám bez písemně uzavřené smlouvy o výpůjčce, resp. dodatku ke smlouvě o výpůjčce. Tato skutečnost byla zapříčiněna uzavřením dodatku ke smlouvě o výpůjčce nebo uzavřením smlouvy o výpůjčce s časovou prodlevou. U všech osmi kontrolovaných smluv o výpůjčce sbírkových předmětů MO (VHÚ) smluvně zavázalo vypůjčitele k zajištění ochrany, bezpečnosti a úplnosti vypůjčených předmětů a stanovilo odpovědnost vypůjčitele za poškození, znehodnocení, zkázu nebo ztrátu sbírkových předmětů.

NKÚ ověřil, že v případě vývozu 16 sbírkových předmětů do zahraničí MO (VHÚ) postupovalo v souladu s ustanovením § 11 zákona č. 122/2000 Sb., zajistilo ochranu zapůjčených sbírkových předmětů dle ustanovení § 9 odst. 1 písm. a), b) a f) téhož zákona a doložilo dokumentaci potřebnou k uskutečnění vývozu sbírkových předmětů do zahraničí.

10. Vstupné do objektů muzeí a expozic

MO (VHÚ) od návštěvníků objektů muzeí a expozic nevybírání vstupné, veškeré vstupy jsou zdarma. MO (VHÚ) tento přístup odůvodňuje mj. posílením národní a kulturní identity v globalizovaném světě a poskytováním veřejných kulturních služeb a podporou přístupu ke kultuře. Pozitivním dopadem má být zlepšení dostupnosti ke kulturnímu vzdělání. Podle MO (VHÚ) má zavedení bezplatných vstupů velmi pozitivní výsledek mimo jiné v tom, že se aktivity VHÚ staly přirozenou a vyhledávanou formou trávení volného času obyvatel a návštěvníků. MO (VHÚ) uvedlo, že je zapotřebí vyzdvihnout pozitivní vliv na realizaci edukačních programů pro děti a mládež, a to nejen v rámci návštěv školních skupin, ale i v rámci běžných návštěv rodin.

NKÚ při provedených místních šetřeních zjistil, že MO (VHÚ) disponuje cennou sbírkou, kterou prezentuje v atraktivních expozicích. Tento stav se ještě výraznělepší po dokončení rekonstrukce AMŽ. V této souvislosti by MO (VHÚ) mohlo zvážit zavedení dobrovolného vstupného (například prostřednictvím rozšířených moderních platebních metod – QR kódu) anebo využít některé zahraniční zkušenosti. Ve Velké Británii jsou například základní prohlídky vojenské historie v Imperial War Museum London zdarma, ale existuje celkem bohatá nabídka tzv. speciálních prohlídek, které již podléhají zpoplatnění. Imperial War Museum London dále nabízí např. možnost objednat si exkluzivní soukromé prohlídky, tzv. private tours, uskutečněné mimo otevírací dobu muzea pro skupinky do 10 návštěvníků, které jsou taktéž zpoplatněny.

Seznam zkratk

AČR	Armáda České republiky
AMŽ	Armádní muzeum Žižkov
CES	centrální evidence sbírek muzejní povahy (vedená Ministerstvem kultury)
DEMUS	informační systém pro evidenci a dokumentaci sbírek v muzeích a galeriích
LM Kbely	Letecké muzeum Kbely
MK	Ministerstvo kultury
MO	Ministerstvo obrany
NEN	<i>Národní elektronický nástroj pro administraci a zadávání veřejných zakázek</i>
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
PD	projektová dokumentace
SoD	smlouva o dílo
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
VHÚ	Vojenský historický ústav Praha
VTM Lešany	Vojenské technické muzeum Lešany
VZ	veřejná zakázka
VZMR	veřejná zakázka malého rozsahu